

Bijbels leven in de pastorietuin

Behalve predikant was mijn vader ook begenadigd amateurtuinier. Hij groeide op in de pastorie van Heemstede, tegenover een landgoed. Als kleine jongetjes liepen hij en zijn broers achter de tuinman aan, die ze liefkozend Ome Tuinman noemden. Zo kregen ze bijna letterlijk de liefde voor tuinieren met de paplepel ingegoten.

Mijn vader overleed in 1998, voordat ik zelf de studie theologie oppakte. Gek genoeg mis ik hem in het predikantswerk zelden, maar toen ik in Ter Apel de pastorietuin onder mijn hoede kreeg, moest ik vaak aan hem denken. Hij hield van rozen. In ons kleine stadstuintje in Middelburg had hij er diverse verzameld. Een prachtige rode stamroos had zijn eerste winter niet overleefd, ondanks goede zorgen en winterse verpakking. Hij maakte plaats voor een 'Sneeuwwitje', volgens de rozenkweker een sterk rozenras. Waarschijnlijk had hij gelijk, want Sneeuwwitje overleefde vele winters. Ook herinner ik me de klimrozen tegen het hek, diverse soorten met prachtige namen. De enige naam die me nu nog te binnen schiet is New Dawn, Nieuwe Dageraad. Een prachtige naam voor een roos in een predikantstuin. Hij had prachtige bleekroze bloemen. Als hij uitgebloeid was, leek het net alsof er een mand met kleine papiertjes boven onze tuin was leeggeschud. En in het najaar bloeide hij vrolijk opnieuw.

Bij mijn komst in Ter Apel stond er een roos in de pastorietuin tegen de gevel. De eerste zomer heb ik hem eerst eens voorzichtig aangekeken. Veel bloemen leverde dat niet op. Wel veel blad en veel takken. In het najaar ben ik hem gaan snoeien. "Bij snoeien moet je niet lief en aardig zijn", zei mijn vader, "de rozen houden ervan om flink gekortwiekt te worden." Dus heb ik er heel wat afgeknipt. Het volgend voorjaar heb ik hem mest gegeven en wat extra water. Daar genoot hij zichtbaar van. Bij mijn eerste bezoek aan de pastorie van Chaam viel mijn oog direct op de vele rozen in de voortuin. En later bleken er in de achtertuin ook nog enkele tegen de gevel te staan. Begin dit voorjaar is de hele voortuin omgeploegd, maar de rozen zijn er weer in terug gezet.

Rozen komen ook in de Bijbel voor. Tenminste, dat hangt van de vertaling af. Het lastige met plantennamen is, dat we buiten de context om niet zo goed kunnen achterhalen om wat voor plant het precies gaat. In de Statenvertaling profeteert Jesaja dat de woestijn zal bloeien als een roos. In de vertaling van 1951 is het een narcis en in de Nieuwe Bijbelvertaling een lelie. Waar het volgens mij om gaat is dat er uitbundige bloei mogelijk wordt op een plek waar dat allerminst verwacht wordt. En eerlijk gezegd spreekt mij in die context de roos wel bijzonder aan. Diezelfde bloem komt in Hooglied voor, het Lied der Liederen, waar het meisje over zichzelf zingt dat ze een roos – narcis – lelie van de Saron is. Een lelie tussen de dorens. In het verleden werd die prachtige, romantische roos verbonden met de Heiland en verlosser. Zo tekent Hendrik van Wieringen in 1736 Hooglied 2 in zijn Kleine Printbijbel. Zo gaat er bij de rozen in de pastorietuin een hele wereld van associaties open.

Een ander zorgenkind in de Groningse pastorietuin was een druif, die ergens tegen de gevel staat. Hij is daar ooit gekomen vanuit het gemeentecontact met Pokrent-Lüzow in de voormalige DDR, als geschenk bij het 25-jarig jubileum. Als onervaren tuinier heb ik in het begin de druiven aan de vogels gelaten. Ze smaakten een beetje zuur. De druif is natuurlijk bij uitstek een Bijbelse plant. Dat begint al bij Noach die, nadat het water is gezakt, een wijngaard plant en dronken wordt van de eerste oogst. Het beeld van de wijnstok en de wijn doordeseemt als het ware de hele Bijbel. Ik denk aan het bitterzoete lied van de wijngaard in Jesaja 5, aan Jezus' uitspraak over de Ware Wijnstok en aan de ochtend van Pinksteren, als de leerlingen zo enthousiast zijn dat de omstanders denken dat ze teveel wijn hebben gedronken.

Helaas heeft de druivenplant in Groningen een van de koude winters niet overleefd. Op die plek heb ik vervolgens een passiebloem neergezet, die zich de volgende zomer vrolijk over de dode wijnstok heen vlocht. Er schijnt een legende te zijn dat de passiebloem zich om het kruis van Jezus heen wond. Een mooie gedachte, maar onmogelijk, omdat deze plant pas in de 16^e eeuw in Zuid Amerika ontdekt is. Missionarissen gebruikten hem ter illustratie van het lijdensverhaal. De bloembladeren stonden voor de leerlingen, de 3 stampers lijken op spijkers, de corona op een doornenkroon en de kronkelige ranken op een zweep. Inmiddels is er in Chaam ook weer een

passiebloem gekomen, die ergens een plekje gaat krijgen tussen de roos en de vijgenboom. Nog een plant met Bijbelse associaties....
Kortom: voor een theoloog valt er ook in het 'boek der natuur' veel te beleven.

Ds. Sara Dondorp